

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ЗАА-2024/163/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Улиастай сум

2024 он

Завхан аймаг дахь Төрийн Аудитын газрын

тэргүүлэх аудитор: Д.Бат-Ундраа

Утас: 99993365

Цахим хаяг: Bat-Undraad@audit.gov.mn

Аудитын менежер :Х.Болдбаатар

Утас:99105506

Цахим хаяг: Boldbaatar.kh@audit.gov.mn

Аудитор: Д.Пүүжмаа

Утас:99080797

Цахим хаяг: puujmaad@audit.gov.mn:

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

81090 Улиастай, Завхан аймаг
Утас/Факс: 7046-36-12
И-мэйл: zavkhan@audit.gov.mn

2024.02.19 № 56.

танай _____ -ны № _____ -т

ДӨРВӨЛЖИН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА В.УРАНЧИМЭГ-Т

СӨРӨГ ДҮГНЭЛТ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь санхүүгийн тайланд материаллагаар нөлөөлсөн бөгөөд өргөн тархсаныг хангалттай, зохистой аудитын нотолгоонд үндэслэн Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулаагүй гэж үзсэн.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газар нь шатахуун зардлыг нормоос илүү зарцуулсан, зардлыг зориулалт бусаар зарцуулсан, орон нутгийн төсвөөс нэмэлт төсөв хуваарилсан, засаг даргын нөөц сангийн хөрөнгийг зориулалт бус зарцуулсан, цалин амралтын мөнгийг алдаатай тооцоолон олгосон байна. Төсвийн тухай хуулийн 16.5.5.батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах, 41.2.2.батлагдсан төсвийн хүрээнд зарлага гаргах, тухай хуулийн 51 дүгээр зүйлийн Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2021 оны 12 дугаар сарын 06-ны А/191 дүгээр тушаалын хавсралтын 3.4.ээлжийн амралтын цалинг тооцохдоо өмнө эдэлсэн ээлжийн амралтаас хойш ажилласан саруудын цалин хөлсний нийлбэрийг, тухайн саруудад ажилласан ажлын өдрийн нийлбэр тоонд хуваан ажлын нэг өдрийн дундаж цалин хөлсийг гаргаж ээлжийн амралтын өдрөөр үржүүлж бодно гэсэн заалт, тохиолдсон байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газар нь тайлант онд 48.3 сая төгрөгийн өртөг бүхий автомашиныг акталж данснаас хасах шийдвэр гараагүй байхад шинээр худалдан авсан автомашины зөрүүд шилжүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн

2024.02.19

гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд дүгнэлт өгөх аудитаар батлагдсан төсвийг эдийн засгийн ангиллын хүрээнд зарцуулаагүй, шилдэг байгууллагын шагналыг жилд 2 удаа олгосон, тээвэр шатахууны зардлыг нормд зааснаас илүү тооцоолон зарцуулсан, татварын давсан орлогыг зориулалт бусаар зарцуулан аялалд явсан байгууллагаас сургалтын төлбөр, томилолтын зардлыг төлүүлсэн, томилолтыг зөрүүтэй тооцоолон авсан, албан хаагчдад амралтын цалинг илүү дутуу тооцоолон олгосон, төсвийг зориулалт бус үрэлгэн зарцуулсан, төрийн аудитын байгууллагаас өгсөн шийдвэрийн хэрэгжилтийг биелүүлээгүй зэрэг алдаа, зөрчил илэрсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Шилэн дансны цахим мэдээллийн системд байгууллагын урсгал санхүүжилт, хөрөнгө зарцуулах шийдвэрүүдийг тухай бүр мэдээлээгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

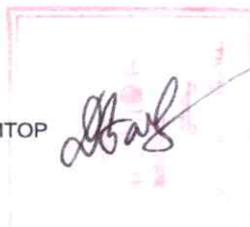
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Д. БАТ-УНДРАА

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

	Үзүүлэлт	2022.12.31	2023.12.31
Т			
Санхүүгийн байдлын тайлан			
	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	33,899,907.35	32,623,641.14
	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	767,493,135.50	837,254,741.49
	Нийт хөрөнгийн дүн	801,393,042.85	869,878,382.63
	Нийт өр төлбөрийн дүн	7,575,931.25	2,887,522.87
	Цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	793,817,111.60	866,990,859.76
	Өр төлбөр, цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	801,393,042.85	869,878,382.63
Санхүүгийн үр дүнгийн тайлан			
	Үйл ажиллагааны орлогын дүн	651,762,210.00	870,124,967.80
	Үйл ажиллагааны зардлын дүн	611,271,055.24	737,371,067.64
	Үйл ажиллагааны үр дүн	40,491,154.76	132,753,900.16
	Үйл ажиллагааны бус үр дүн		
	Үйл ажиллагааны нийт үр дүн	39,068,477.73	132,753,900.16
Цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан			
	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	755,294,229.51	734,236,959.60
	Тайлант оны үр дүн	39,068,477.73	132,753,900.16
	Эцсийн үлдэгдэл	793,817,111.60	866,990,859.76
Мөнгөн гүйлгээний тайлан			
	Үйл ажиллагааны мөнгөн орлогын дүн	559,310,250.00	670,424,967.80
	Үйл ажиллагааны мөнгөн зарлагын дүн	541,750,350.00	664,750,967.80
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	0
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0	0
Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан			
	Нийт зарлага ба цэвэр зээлийн дүн	419,401,577.62	667,252,400.00
	Урсгал зардал	419,401,577.62	667,252,400.00
	Хөрөнгийн зардал		
	Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр	547,824,900.00	663,502,400.00
	Улсын төсвөөс санхүүжих		
	Төсөвт байгууллагын үйл ажиллагаанаас		

Гурав. Аудитын илрүүлэлт: Гурав.

Аудитаар нийт 361.5 сая төгрөгийн алдаа илэрснээс аудитын явцад 297.3 сая төгрөгийн алдааг залруулан, 2 зөрчилд зөвлөмж хүргүүлээ.

Үүнд: Аудитын явцад Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар нийлүүлэгдсэн 199.7 сая, төгрөгийн шатаах зуухыг орлогод тусгаагүй байсныг, өмнөх онд орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар ирсэн хашааг 61,6 сая төгрөгөөр илүү орлогод тусгасныг, өглөгийг 36.0 сая төгрөгөөр илүү тусгасныг залруулан гаргууллаа.

Аудитаар нийт 64.2 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс, 48.3 сая төгрөгийн зөрчлийг хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэн, 4.5 сая төгрөгд зөрчилд албан шаардлага хүргүүлж, 11.4 сая төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоолоо, алдааг дахин давтан гаргахгүй байх 2 зөвлөмж өглөө.

3.1 Төлбөрийн акт

Илрүүлэлт: Татварын давсан орлогыг зориулалт бусаар зарцуулан аялалд явсан 7.7 сая, Монголын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институтээс зохион байгуулсан тасралтгүй боловсролын сургалтын төлбөр, томилолтын 0.4 сая төгрөгийг байгууллагаас төлүүлсэн, нягтлан бодогч томилолтыг 0.4 сая төгрөгөөр илүү тооцон авсан, албан хаагчдад амралтын цалинг 2.7 сая төгрөгөөр дутуу, 0.05 сая төгрөгөөр илүү тооцон олгосон нь:

Төсвийн тухай хуулийн 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", 41.2.2-д "батлагдсан төсвийн хүрээнд зарлага гаргах", Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2021 оны 12 дугаар сарын 06-ны А/191 дүгээр тушаалын хавсралтаар батлагдсан "Ээлжийн амралт олгох, ээлжийн амралтын цалин тооцох журам"-ын 3.4.ээлжийн амралтын цалинг тооцохдоо өмнө эдэлсэн ээлжийн амралтаас хойш ажилласан саруудын цалин хөлсний нийлбэрийг, тухайн саруудад ажилласан ажлын өдрийн нийлбэр тоонд хуваан ажлын нэг өдрийн дундаж цалин хөлсийг гаргаж ээлжийн амралтын өдрөөр үржүүлж бодно" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

3.2 Албан шаардлага

Илрүүлэлт: Шилдэг байгууллагын шагналыг жилд 2 удаа зохион байгуулж 2.0 сая төгрөг зарцуулсан, санхүүчдийн баяр тэмдэглэх болон баярт оролцсон албан хаагчдад 1.6 сая төгрөгийн зардал гаргасан, тээвэр шатахууны зардлыг нормд зааснаас илүү тооцоолон 0.9 сая төгрөгийг зарцуулсан зэрэг нь:

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", 41.2.2-т "батлагдсан төсвийн хүрээнд зарлага гаргах", Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны "Жишиг норм батлах тухай" 390 дугаар тушаалтай нийцэхгүй байна.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой асуудал.

Илрүүлэлт:

•Татан буугдсан Шинэ Дөрвөлжин ОНӨААТҮГ-ын үндсэн хөрөнгүүдийг орлогод тусгаагүй байгаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4."Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ", 14.4.2"бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага" гэж заасныг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Шинэ Дөрвөлжин ОНӨААТҮГ-ын үндсэн хөрөнгүүдийг хөрөнгийн дахин үнэлгээ хийлгэж данс бүртгэлд тусгах

Илрүүлэлт:

•Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газраас олгосон авто тээврийн хэрэгслийг бүртгэлд тусгаагүй нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4."Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ", 14.4.2"бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага" гэж заасныг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газраас олгосон авто тээврийн хэрэгслийг дахин үнэлгээ хийлгэж данс бүртгэлд тусгах

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/ сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газар	1	199.7	1	199.7			1	199.7				
Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газар	1	61.6	1	61.6			1	61.6				
Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газар	1	36.0			1	36.0	1	36.0				
Дүн	3	297.3	2	256.8	1	36.0	3	297.3				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллага Д шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газар	5	11.4	1	11.4								
Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газар	5	4.5			1	4.5						
Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газар	2	0					2	0				
Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газар	1	48.3									1	48.3

Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газар	1	0							1	1		
Дүн	14	64.2	1	11.4	1	4.5	2	0	1	1	1	48.3

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дөрвөлжин сумын Засаг даргын Тамгын газар	45	746.5			1	0		
Дүн	45	746.5			1	0		
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн								

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1					1	
	НИЙТ	1	1					1	

ХУРААНГУЙ ТАЙЛАНГ

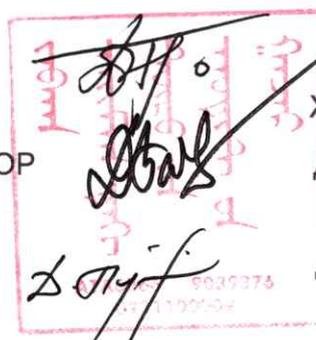
ХЯНАСАН:

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

ДАРГА ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

БОЛОВСРУУЛСАН:

АУДИТОР

Х.БОЛДБААТАР

Д.БАТ-УНДРАА

Д.ПҮҮЖМАА